

24

1951

BYGGMÄSTAREN

TIDSKRIFT FÖR ARKITEKTUR OCH BYGGNADSTEKNIK

Manion

den nya mattoljefärgen som gör

Sensation

På det halvår, som Manion funnits i marknaden, har denna nya mattoljefärg gjort fullkomlig sensation, när det gäller invändig målning. Den ersätter inte blott vanliga oljefärger utan även emulsionsfärger och i vissa fall även kalk- och limfärger. Vid användandet av Manion bortfaller den förberedande grundbehandlingen nästan helt. Manion kan med utmärkt resultat strykas eller sprutas direkt på nästan alla ytor. Man kan gott säga, att när Manion användes, sparas alltid någon behandling. Manion finnes i fjorton väl avvägda nyanser samt vitt. Priset på Manion är lågt. Skulle priset i något fall bli högre, uppväges detta många gånger om av den större hållbarheten samt genom inbesparat arbete.

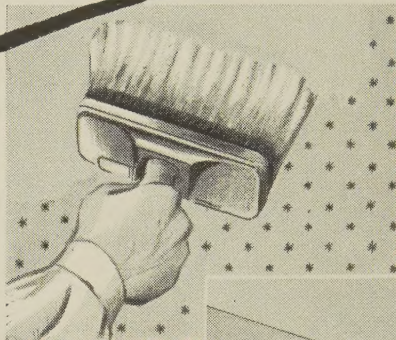
Manion är lättarbetad. Den strykas med plafondpensel eller sprutas, har utmärkt täck- och vidhäftningsförmåga, torkar snabbt samt är oöm och tvättbar.

Gamla tapeter, gamla kalkytor, träfiberplattor, nedtvättade kritytor etc. kunna färdigstrykas direkt, med eller utan stöppling. Vid ilagningar på putsytor lagas med gips. Större lagningar påbättras med Manion.

Manion

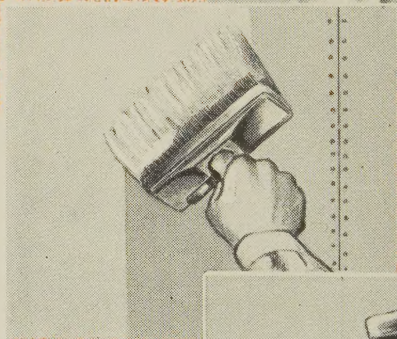
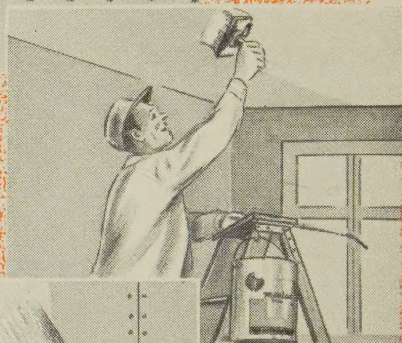
Manion förtunnas med terpentin till lämplig konsistens (Obs! ej för tunn). Den strykas flödigt.

Rätt färgsättning, d. v. s. val av rätta färger och nyanser, är av stor betydelse. Här är det med tillhjälp av färgexperter, läkare, psykologer och arkitekter utarbetade Nion-systemet till ovärderlig hjälp. Detta ställes kostnadsfritt till Edert förfogande.

På gamla tapeter kan Manion strykas direkt.

För innetak utgör Manion ett utmärkt vackert och hållbart material.

Träfiberplattor kan målas direkt med Manion.

Gamla kalkytor fördrö ingen grundning vid målning med Manion.

AB ALLAN SVENSSON

STOCKHOLM

MALMÖ

GÖTEBORG

BYGGMÄSTAREN

TIDSKRIFT FÖR ARKITEKTUR OCH BYGGNADSTEKNIK

ÄRGÅNGEN

24

22 NOVEMBER 1951

Organ för Stockholms Byggnadsförening, Svenska Arkitektföreningen, avd. av Svenska Teknologföreningen. Kungsgatan 32, Stockholm. Tel. 23 31 05.
Postgiro 3124.

Redaktörer: Civilingenjör svr Gunnar Essunger och arkitekt SAR Tore Virke · Redaktionssekreterare: Arkitekt SAR Hillevi Svedberg · Redaktionskommitté: Arkitekt SAR Hakon Ahlberg, civilingenjör svr Harry Bernhard, arkitekt SAR Holger Blom, civilingenjör svr Gösta Lundin, arkitekt SAR Torbjörn Olsson, ingenjör Ernst Wohlin · Redaktionsombud: Dir. Victor Bährner, Malmö, länsarkitekt Ebbe Borg, Malmö, arkitekt SAR Gunnar Hoving, Göteborg, arkitekt SAR Owe Svärd, Göteborg · Ansvarig utgivare: Arkitekt SAR Moje Bergström · Byggmästaren utkommer med 26 häften om året · I tidskriften gjorda uttalanden stå för författarnas räkning och äro endast om så anges att anse som uttryck för ståndpunktstagande av någon av de föreningar, som utge tidskriften.

Abonnementpriser för 1952:	Sverige Finland	Danmark Norge	Övriga utlandet
Endast lösnummer, uppl. A el. B	20:—	—	33:—
» » » A + B	30:—	—	45:—
Lösnummer + bundet ex. i klotband A + B ..	45:—	—	55:—
Lösnummer + bundet ex. i halvfr. band A + B	55:—	—	65:—

INNEHÅLL

Utdrivning över bostadsområden utförda åren 1945—1951. DK 711.58 (485)

BACKSTRÖM, SVEN och REINIUS, LEIF: Rostaområdet i Örebro. Byggmästaren 30 (1951) nr 24, sid. 405—409.

RIKSSON, NILS EINAR och RAGNDAL, ERIK: Torpaområdet i Göteborg. Byggmästaren 30 (1951) nr 24, sid. 410—412.

RIHLBERG, ERIK: Slottshöjden i Hälsingborg. Byggmästaren 30 (1951) nr 24, sid. 413—414.

ESCH, NILS: Södra Skallberget i Västerås. Byggmästaren 30 (1951) nr 24, sid. 415—418.

BERTOKANGAS, AIRI: Hovs Kulle i Växjö. Byggmästaren 30 (1951) nr 24, sid. 419.

LEMMING, HJALMAR: Kärrtorpsområdet i Stockholm. Byggmästaren 30 (1951) nr 24, sid. 420—425.

HUNSTRÖM, OLOF: Hästhagen i Gustavsberg. Byggmästaren 30 (1951) nr 24, sid. 426—428.

BERNER, NILS och WALLÉN, GÖSTA: Västertorp 2 i Stockholm. Byggmästaren 30 (1951) nr 24, sid. 429.

ELLDÉN, DAVID: Hökarängen i Stockholm. Byggmästaren 30 (1951) nr 24, sid. 430—431.

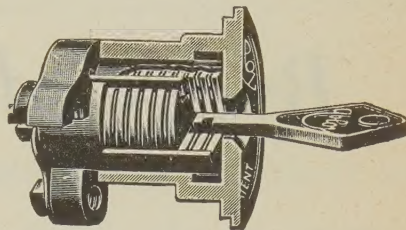
CKER, STIG, GATE, BENGT och LINDEGREN, STEN: Hökarängen 5, Stockholm. Byggmästaren 30 (1951) nr 24, sid. 432—433.

RÖNWALL, ERNST: Västertorp 1, Stockholm. Byggmästaren 30 (1951) nr 24, sid. 434—436.

Abloy

Världspatenterat
cylinderlås

- I särklass då det gäller nyckelvariationer och kombinationsmöjligheter
- I toppklass då det gäller hållbarhet och säkerhet
- Specialitet: Serie- och huvudnyckelsystem

Rådgör med vår expertis!

AKTIEBOLAGET LACTA SEPARATOR

Avdelning Abloylås

Sveavägen 98 Tel. 30 43 50, 31 68 15, 33 93 92
Stockholm

FYRTIOTALET SVENSKA BOSTAD

Utgiven av

Svenska Arkitekters Riksförbund
under redaktion av

Sven Backström och Stig Ålund

Pergamenttryggsband..... kr. 60:—

Klottryggsband » 50:—

Häftad » 40:—

Rikt illustrerad. 231 sidor.

Lämplig presentbok till utländska vänner, då såväl texten som bildunderskrifterna även är tryckt på engelska.

BYGGMÄSTAREN

FÖRLAGSAVDELNINGEN

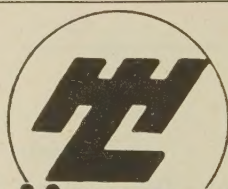
KUNGSGATAN 32, STOCKHOLM

Postgiro 3124

Fackföreningarnas

Byggnadsproduktion u. p. a.

Ö R E B R O

TORNSVÄNGKRANAR

BYGG BILLIGT

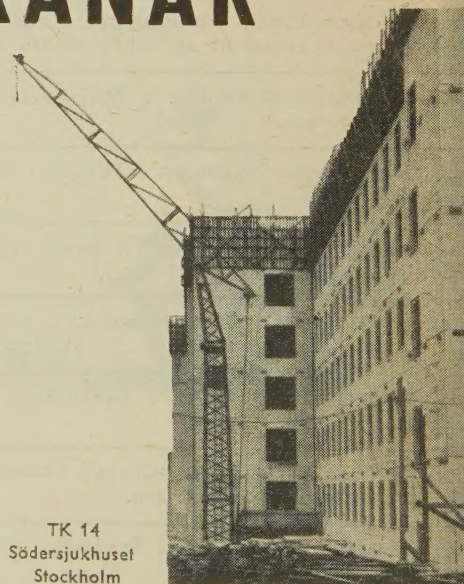
BYGG SNABBT

BYGG RATIONELLT

använd

TORNSVÄNGKRANAR

Modell	TK 8			TK 14			TK 28		
Räckvidd m	13	7,5	4	16	10	5	22	16	5
Lyftkapacitet kg	600	1000	1800	850	1200	2000	1200	1600	3200
Lyfthöjd m	14,5	22,0	24,0	20	29,5	32	23	35	42
Lyfthastighet m/min.	30	30	12	29	29	12	40	40	20
Svängshast. v/min.		1,3			1,2			1	
Körhastighet m/min.		28			28			28	

TK 14
Södersjukhuset
Stockholm

A-B C. SALLANDER

HAMNGATAN 22 (Hästkopalatset)

STOCKHOLM

TELEFON: växel 23 56 75, lagret direkt 10 61 0

BYGGMÄSTAREN

MAGAZINE FOR ARCHITECTURE AND BUILDING TECHNIQUE

SUMMARY

Number 24 195.1 Page 405 - 436.

Organ of the Stockholm Building Association. Organ of the Society of Swedish Architects, section of the Swedish Technological Society.

Annual subscription: For Sweden, Denmark, Finland and Norway 25 Sw. Kr.; other countries 33 Sw. Kr. The fee can be sent by cheque through any bank.

Address: Kungsgatan 32, Stockholm, Sweden - Telephone number 2331 05

DK 711.58(485)

A PICTURE REVIEW ON RESIDENTIAL AREAS ERECTED IN THE YEARS 1945-195

BACKSTRÖM, SVEN and REINIUS, LEIF: THE ROSTA AREA IN ÖREBRO.

Byggmästaren 30 (1951) No. 24, p. 405 - 409.

ERIKSSON, NILS EINAR and RAGNDAL, ERIK: THE TORPA AREA IN GOTHENBURG.

Byggmästaren 30 (1951) No. 24, p. 410 - 412.

WIHLBORG, ERIK: SLOTTSHÖJDEN AT HÄLSINGBORG. Byggmästaren 30 (1951)

No. 24, p. 413 - 414.

TESCH, NILS: SÖDRA SKALLBERGET AT VÄSTERÅS. Byggmästaren 30 (1951)

No. 24, p. 415 - 418.

VIERTOKANGAS, AIRI: HOVS KULLE AT VÄXJÖ. Byggmästaren 30 (1951)

No. 24, p. 419.

KLEMMING, HJALMAR: THE KÄRRTORP AREA IN STOCKHOLM. Byggmästaren 30

(1951) No. 24, p. 420 - 425.

THUNSTRÖM, OLOF: HÄSTHAGEN AT GUSTAVSBERG. Byggmästaren 30 (1951)

No. 24, p. 426 - 428.

STERNER, NILS and WALLÉN, GÖSTA: VÄSTERTORP 2 IN STOCKHOLM.

Byggmästaren 30 (1951) No. 24, p. 429.

HELLDÉN, DAVID: HÖKARÄNGEN IN STOCKHOLM. Byggmästaren 30 (1951)

No. 24, p. 430 - 431.

ANKER, STIG, GATE, BENGT and LINDEGREN, STEN: HÖKARÄNGEN 5,

STOCKHOLM. Byggmästaren 30 (1951) No. 24, p. 432 - 433.

GRÖNWALL, ERNST: VÄSTERTORP 1, STOCKHOLM. Byggmästaren 30 (1951)

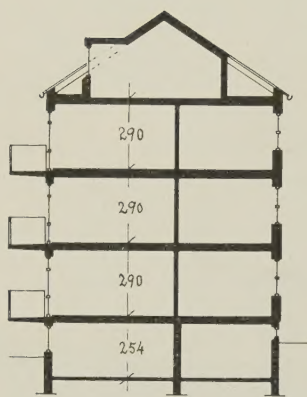
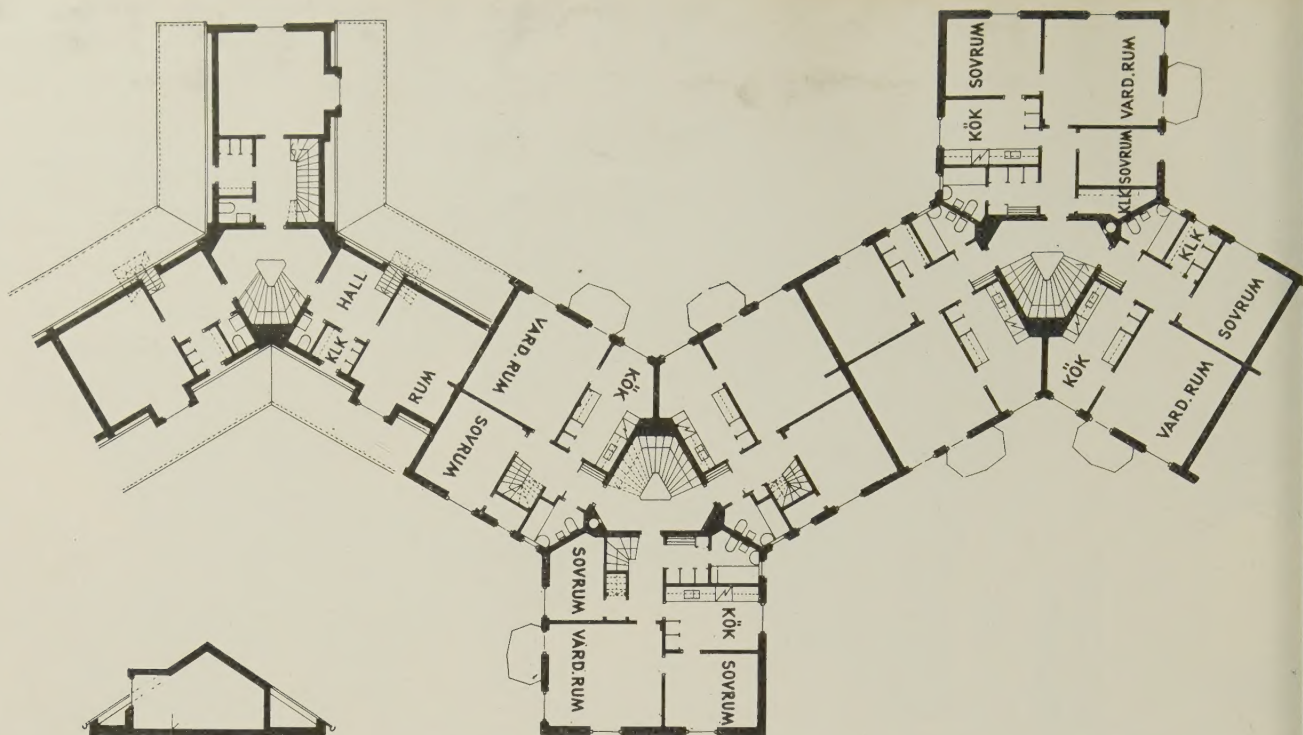
No. 24, p. 434 - 436.

THEORY OF ARCHITECTURE

1. THEORY OF ARCHITECTURE	1-100
2. THEORY OF ARCHITECTURE	101-200
3. THEORY OF ARCHITECTURE	201-300
4. THEORY OF ARCHITECTURE	301-400
5. THEORY OF ARCHITECTURE	401-500
6. THEORY OF ARCHITECTURE	501-600
7. THEORY OF ARCHITECTURE	601-700
8. THEORY OF ARCHITECTURE	701-800
9. THEORY OF ARCHITECTURE	801-900
10. THEORY OF ARCHITECTURE	901-1000

BILDREVVY ÖVER BOSTADSOMRÅDEN UTFÖRDA 1945—1951

ROSTAOMRÅDET I ÖREBRO

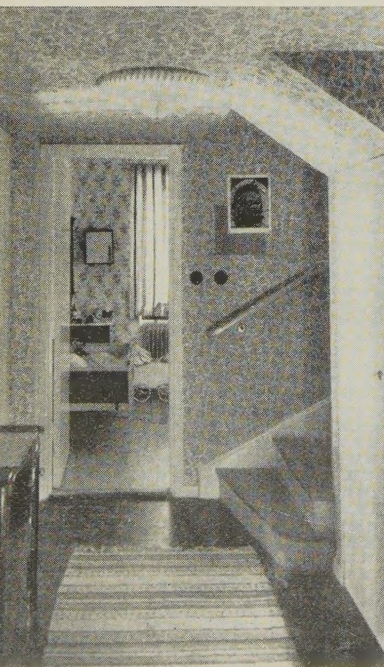
Örebro gamla stadskärna omges av en tätbebyggd area och utanför denna av områden av trädgårdskaraktär. Rostaområdet är beläget i ytterområdet västerut i närheten av och norr om Svartån.

Rostaområdets byggnad påbörjades omedelbart efter en inbjuden arkitekttävling våren 1947. Terrängen är alldeles plan och utsatt för kraftiga vindar. Huvudgreppet på uppgiften är ett försök att skapa vindskyddade stora parkrum och dessutom mindre nischformade gårdsrum, som ansluter till detta. Småbarnens lekplatser och sandlådor är i gårdarna intill husen och de större barnens i de två större mittparkerna.

Vid entréen till området från Hagagatan (huvudstråket till Örebro centrum) ligger busshållplats och taxistation och här är butiker och kulturella institutioner koncentrerade. Intill detta centrum ligger också ett kollektivhus i elva våningar för ensamstående och till detta hör sällskapsrum, bageri och tårn.

Lokaler för hantverk finns i bostadshusens suterrängsvåningar och får tillräckligt med dagsljus emedan vägen på motsatta sidan av husen ligger något högre.

I både den östra och västra slingan finns daghem och lekskolor och i den östra också en småskola. Daghemmet kan ta emot tre grupper av barn i skilda åldrar

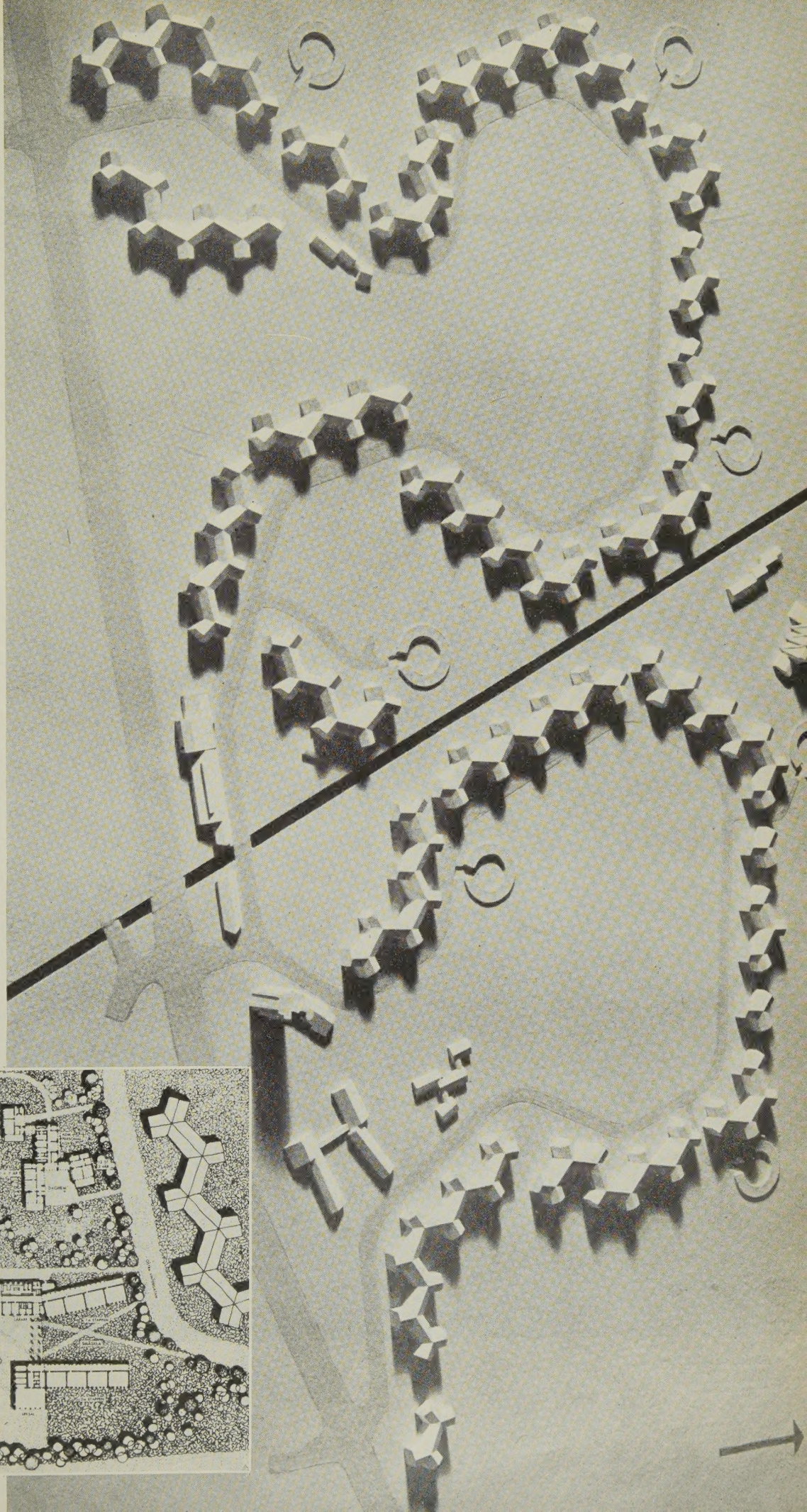
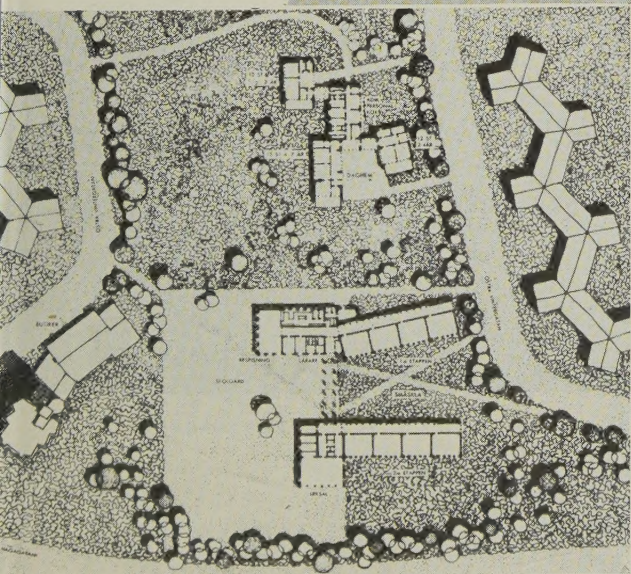

Första sidan: Exteriör av
stjärnhusen. Foto: Sun-
dahl.

Motstående sida: Plan,
sektion och interiör av
stjärnhusen. Skala 1:300.
Foto: Price.

Modellfoto över hela bo-
stadsområdet. Foto: Sun-
dahl.

Nedan: Detaljplan av
centrum.

Exteriör av kollektivhuset.

Foto: Rosenberg.

Hela området uppvärms från en panncentral i områdets norra del med fem hetvattenpannor för överledning. Här finns även tvättstuga med såväl inlämnings- som själv-tvätt och en bastu.

Sopkärlen i bostadshusen hämtas av jeep med släpvagn och körs till pannhuset, där soporna bränns i en sopförbränningspanna.

Under den stora butikslången är ett garage för 32 bilar. Garageplatser planeras också i spridda cirkulära garagebyggnader.

Områdets plan bygger på modulen stjärnhus i tre våningar och inredd vind. Trappan betjänar tre lägenheter per plan och belyses med överljus. Tredje våningen inrymmer nedre delen av lägenheter i två plan. Badrummen innehåller även vask för småtvätt och torkskåp.

Rostaområdet innehåller totalt ca 1500 lägenheter om 2—6 rum och kök. Dessutom tillkommer 66 enkelrum i kollektivhuset. Antalet personer beräknas till ungefär 5 000.

Beträffande stomkonstruktionen kan i korthet nämnas. Husens ytterväggar är utförda av 27,5 cm lättbetongblock ($\gamma = 0,5-0,6$) och innerväggarna av 1 sten 1,6 tegel eller betongsten. Grundmurarna är av betong med invändig isolering. Bjälklagsplattorna är utformade som korsarmerade massivplattor upplagda på lägenhetsskiljande väggar och i bjälklaget dolda betongbalkar.

Höghus och panncentral är helgjutna betonghus, det förre med utvärdig 12,5—15 cm tjock lättbetong-isolering och det senare oisolerat.

Samtliga byggnader är grundlagda på 25×25 cm stödpålar av betong.

Byggnadskonstruktör är civilingenjör Sven Tyrén med civilingeniör Björn Torberger som närmaste medarbetare.

Konstruktör för värme och sanitet är firmen Axlander och Rosell. Ingenjör Per Sundberg är deras platskontrollant. Civilingenjör Nils Ranow har varit transportteknisk konsult för pannhuset.

För elektriska konstruktioner svarar Elektriska Prov-
ningsanstalten med ingenjör Nils Dehmer som huvudan-
svarig och kontrollant.

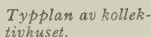
Planeringsarbeten har utförts av stadsträdgårdsmästaren i Örebro E. Knutsson.

På arkitektkontoret har vi haft värdefull hjälp av en lång rad medarbetare som under längre eller kortare tidsperioder sysslat med Rosta. För det första har ingenjör Carl Segergren och arkitekt Bertel Udsen varit våra närmaste män för Rostaområdet, vidare har arkitekterna Börge Glahn, Frederik Bjurström, Carl Aage Hammerschmidt, Gösta Edberg och Bengt Åkerman och ingenjörerna P. O. Edenbert och Margaret Fryklund-Thomé bland andra varit oss behjälpliga.

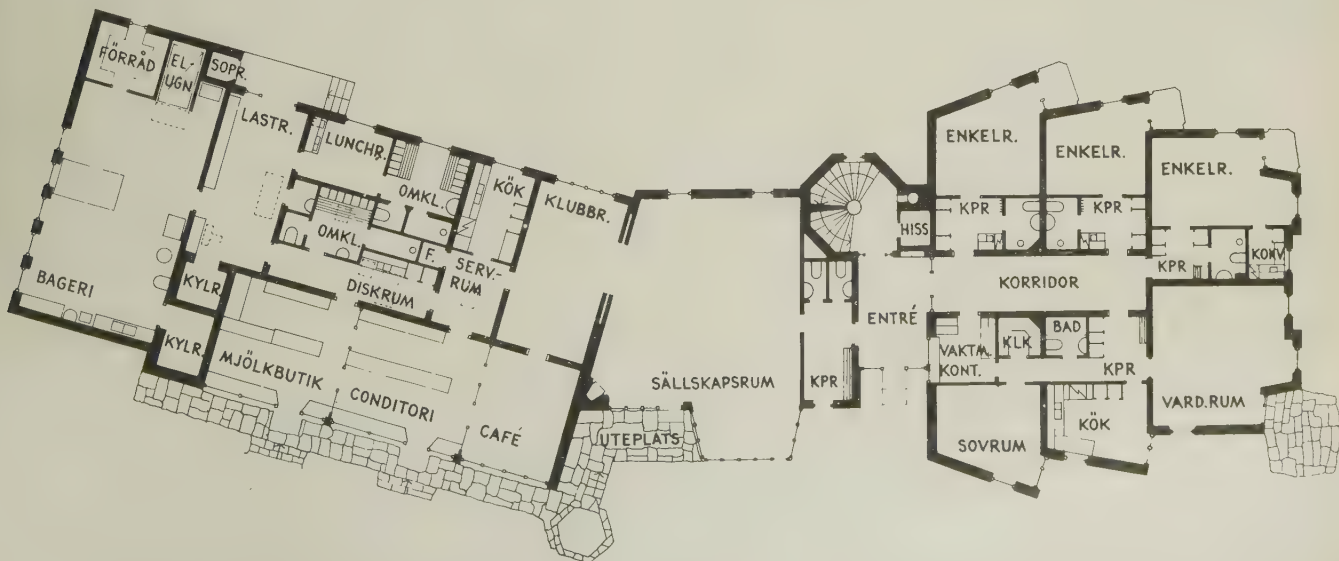
Vid färgsättning av området väster om Älvtomt-
bäcken har konstnär K. G. Andersson, Stockholm, varit
oss behjälplig.

Byggherre är Stiftelsen Hyresbostäder i Örebro med stadsfullmäktiges ordförande Otto Andersen som drivande kraft. Arbetschef är ingenjör Henning Mörnhed och stiftelsens kontrollant är ingenjör Sven Thorsén.

Leif Reinius

Nedan: Plan av
bottenvåningen.
Skala 1 : 300.

TORPAOMRÅDET I GÖTEBORG

Göteborgs Stads Bostadsaktiebolag började sin verksamhet år 1946 och dess första uppgift blev att planera och bebygga ett större område i stadsdelen Vidkärr i Göteborgs östra del. Området hade en yta av ca 10 ha och bestod till större delen av åker och ängsmark. Det enda trädbeståndet utgjordes av en förfallen allé i områdets västra del, som från norr förde upp mot en gammal landeribyggnad i söder. Denna byggnad ligger utanför själva bostadsområdet men allén har tillvaratagits och kompletterats.

Undertecknade fick i mars 1946 uppdraget att utföra stadsplanering av detta område och i samband därmed planering av ca 600 bostäder, huvudsakligen 2- och 3-rumslägenheter. I övrigt innefattade uppdraget även planering av värmecentral för hela området, centraltvättstuga, motionshall, barndaghem, samlingssalar och hobbylokaler m. m. samt vidare butiker i sådan omfattning att området skulle bli i huvudsak självförsörjande.

Husen har placerats relativt tätt runt en trädbevuxen äng med lekplatser för olika åldrar. (Träden har ännu inte hunnit växa upp.) De större butikerna samt bibliotek och kafé har samlats runt en mindre torgbildning närmast spårvägens hållplats för området. Endast butikerna är hittills byggda och torgets 3:e sida är ännu obebyggd.

Då det var angeläget att få fram billigast möjliga bostäder har lägenheterna i hög grad standardiserats. Vi har också strävat efter enkelhet i planlösning och konstruktioner. Samtliga kök och badrum är lika och rörinstallationerna har därför i stor utsträckning kunnat förenklas. I stället för garderober har varje lägenhet försetts med dagsljusbelyst klädkammare.

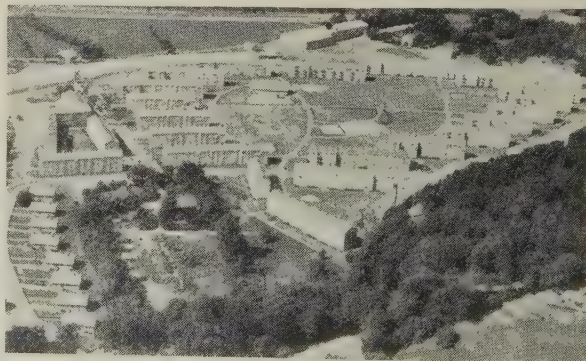
Konsulterande medarbetare: Byggnadskonstruktioner: Civilingenjör Gunnar Fällmans konstruktionsbyrå. Värme

och sanitetstekniska konstruktioner: Fagerströms Konsulterande Ingenjörbyrå (Civilingenjör K. A. Bålström) Elektriska installationer: K. G. Eliassons Ingenjörbyrå. Trädgårdsarkitekt M. Krook. Medarbetare på vårt kontor har varit byggnadsingenjörerna Sven Eliasson, Henry Hultén och Bert Dahlberg.

Området bebyggdes under åren 1947—48 och grönpianeringen gjordes 1949. Byggnaderna uppfördes på entreprenad av följande byggmästare: Bremmers Byggnads AB, Föreningen Bygg, Föreningen Byggnadsindustri, Byggnads AB G. Albert Gustafsson, AB Kasper Höglund, Byggnadsfirman Ohlsson & Skarne AB och AB Skånska Cementgjuteriet.

Nils Einar Eriksson

Erik Ragndal

Vinjetten: Utblick från centrum.
Nedan: Flygfoto över bostadsområdet.

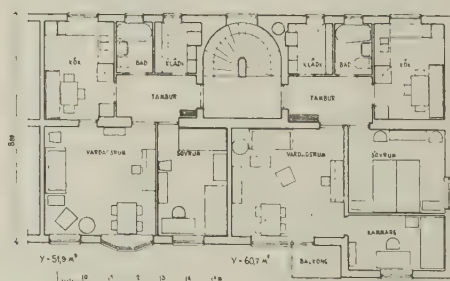

Situationsplan. Skala 1 : 4 000.

Fotos: Sjöstedt.

Typpplan. Skala 1 : 300.

SLOTTSHÖJDEN I HÄLSINGBORG

Området för bebyggelsen är centralt beläget, högt över stadens centrum, men ändå i nära kontakt med detta och med en från de högre belägna våningarna vacker utsikt över Sundet.

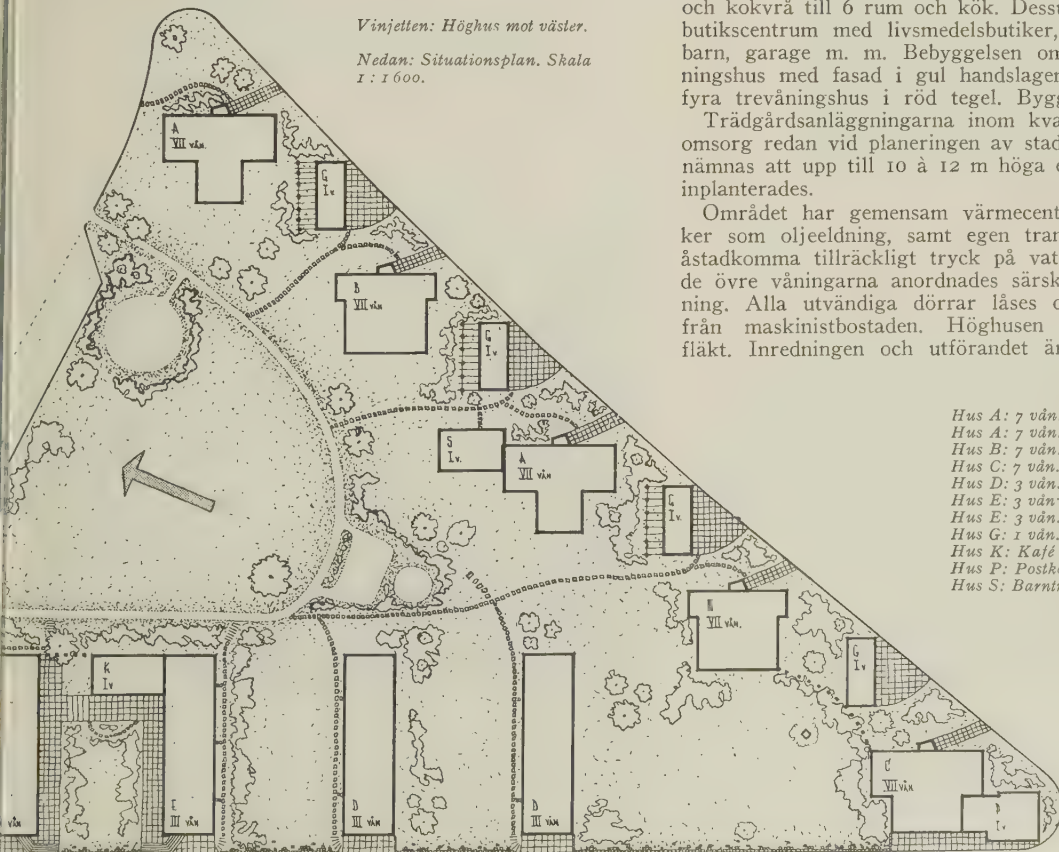
Projekteringsarbetet började på hösten 1945. Den då gällande stadsplanen, som var uppgjord med tanke på en rätlinjig upprepning av 5 vån. lamellhusbebyggelse, omarbetades, så att en mera luftig och växlingsrik men på samma gång rumsbildande husgruppering erhöles. Kvarteret projekterades som en enhet och kom att innehålla 200 lägenheter i storlek varierande från 1 rum och kök till 6 rum och kök. Dessutom anordnades ett butikscentrum med livsmedelsbutiker, kafé, lekstuga för barn, garage m. m. Bebyggelsen omfattade fem sjuvåningshus med fasad i gul handslagen Kanikstegel, samt fyra trevåningshus i rött tegel. Byggnadsår 1946—1947.

Trädgårdsanläggningarna inom kvarteret ägnades stor omsorg redan vid planeringen av stadsplanen, varvid kan nämnas att upp till 10 å 12 m höga ekar och andra träd inplanterades.

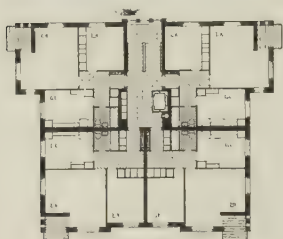
Området har gemensam värmecentral med såväl stoker som oljeeldning, samt egen transformator. För att åstadkomma tillräckligt tryck på vattenledningsnätet för de övre våningarna anordnades särskild hydroforanläggning. Alla utvändiga dörrar låses och öppnas centralt från maskinistbostaden. Höghuset evakueras medelst fläkt. Inredningen och utförandet är för övrigt i alla

Vinjetten: Höghus mot väster.

Nedan: Situationsplan. Skala
1 : 1 600.

Hus A: 7 vån. 3-or 74,2 m². 1 600 kr
Hus A: 7 vån. 4-or 85,0 m². 1 800 kr
Hus B: 7 vån. 2-or 58,5 m². 1 300 kr
Hus C: 7 vån. 6-or 141 m². 2 020 kr
Hus D: 3 vån. 4-or 77,0 m². 1 610 kr
Hus E: 3 vån. 1-or 29,3 m². 800 kr
Hus E: 3 vån. 1-or 19,4 m². 600 kr
Hus G: 1 vån. Garage.
Hus K: Kafé samt runt gården butiker.
Hus P: Postkontor.
Hus S: Barnträdgårdslokaler.

Plan av höghus D. Skala 1 : 600.

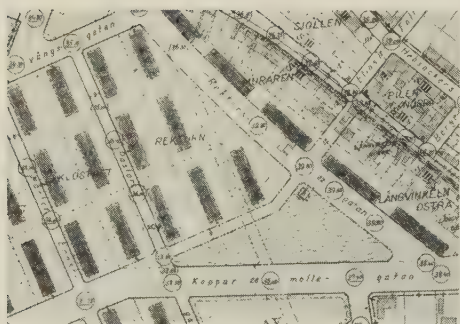
Plan av lamellhus. Skala 1 : 600.

detaljer av högsta klass. Trots detta har hyrorna kunnat hållas billiga med en genomsnittshyra av 21,40 kr per m² inklusive fredsvarme.

Hela planläggningsarbetet omfattande såväl stadsplane-skisser, arkitekturritningar som alla övriga konstruktions-ritningar har uppgjorts på vårt eget rit- och konstruktionskontor i nära samarbete med vår husbyggnadsavdelning. Därigenom har daglig kontakt mellan ritkontoret och arbetet på byggnadsplatsen kunnat hållas och alla detaljer och konstruktioner ingående diskuterats, vilket gjort, att projektet kunnat utföras på ett mycket ekonomiskt sätt.

Ansvarig byggmästare och arkitekt har varit under-tecknad, som haft ingenjör Elis Järgård som närmaste medarbetare på såväl arkitektkontoret som byggnadsplatsen. Trädgårdsanläggningen projekterades av dåvarande stadsträdgårdsmästaren Viktor Anjou.

Erik Wihlborg
Byggnadsingenjör

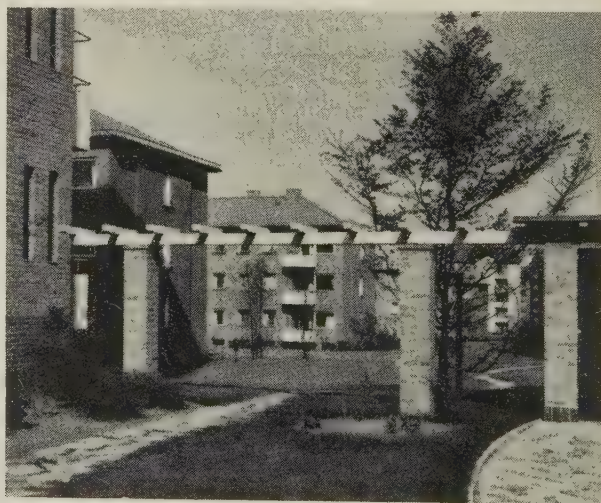

Stadsplan upprättad 1943.

Stadsplan upprättad 1944.

Pergola anslutande till garage. Fotos: Fototeknik, Hålsingborg.

SÖDRA SKALLBERGET I VÄSTERÅS

Uppdragsgivare har varit Byggnads AB Mimer i Västerås, som bedriver kommunal byggnadsverksamhet åt Västerås stad.

Som utgångspunkt för bebyggelsens omfattning förelåg stadsplanekontorets i Västerås skiss, som främst tog sikte på en öppen lamellhusbebyggelse och högre punkthus i en krets, där »Rundeln» nu ligger. Stadsplanekontoret lämnade oss fria händer att utforma stadsplanen, dock med vederbörlig hänsyn tagen till befintlig bebyggelse åt öster och vissa påbörjade vägdragningar.

Projekteringen började i slutet av år 1946. Första spadtaget togs i november följande år, och i november 1950 var sista huset färdigt. Byggnad genomfördes med allmän entreprenad i fyra etapper.

Då det i första hand gällde att snabbt få fram billiga bostäder, diskuterades trevåningshus, företrädesvis med tre lägenheter för varje trapphus, och högre punkthus såsom lämpliga byggnadstyper. Vid jämförelse mellan befintliga punkthus och trevåningsbebyggelse fann vi möjligheterna till trivsel i lägenhetsenheten och i miljön större i trevåningshusen, detta trots att man måste arbeta med mycket långa byggnadsenheter för att konkurrera med de högre, lägenhetsslukande punkthusen.

Vidare är det en skön sak i vår eljest så artificiella tillvaro, att få behålla dagsljuset i trappan, och det kan vara värt priset att gå två trappor för att slippa hissar.

Den nuvarande kristidens verkningar på hyreshusbyggnad gör att arkitekten sänar som på den visserligen ej oväsentliga fasadutformningen är ytterligt bunden. För att kunna skapa en hygglig miljö måste han koncentrera

det huvudsakliga arbetet på husens inbördes rytm och planering, vegetationens ordnande och husens färgsättning. Våra uppdragsgivare och stadsplanekontoret har visat stor och tålmodig förståelse för dessa synpunkter.

»Tåget» är över 200 meter långt, men risken för att det i sin längd skulle verka avskräckande monotont har vi sökt eliminera genom att ge det karaktären av trivsam småstadsgata med trappade hus i olika färger. Åt norr bidrar den täta vegetationen till att motverka enförmigheten.

Under arbetets gång har vi i olika etapper omarbetat stadsplanen mot mer och mer slutna enheter. När byggnaderna nu är uppförda måste jag dock tyvärr konstatera att planen ur trivsels och rytms synpunkt skulle vunnit på att avstånden mellan vinkelhusen och lamellhusen norr därom gjorts något mindre liksom även avstånden mellan vinkelhusen inbördes.

Beträffande färgsättningen, som ju oftast göres av i detta hänseende tämligen otränade murare, har vi fått målarmästare Lars Tjernberg att på platsen blanda samtliga färger för såväl kalkning och oljemålning, en anordning som lättat både vårt och entreprenörens arbete och som även i övrigt utfallit till alla parter belåtenhet.

I detalj har vi sökt planera lägenheterna så att köken är orienterade åt lekplatsen på gården. Beträffande vinkelhusen i södra delen har det misstagat gjorts att man endast över källaren har tillträde till gården. Trots att gårdarna är soliga och vackert bevuxna står de tämligen tomma.

Bebyggelsen omfattar 552 lägenheter, varav: 37 st. 1 rum + kök, 191 st. 2 rum + kök, 177 st. 2 1/2 rum + kök, 128 st. 3 rum + kök, 4 st. 4 rum + kök, 15 st. 5 rum + kök.

Vinjetten: Exteriör av butik och bostadslängan »Tåget». Foto: Sundahl.

Dessutom finns central pannanläggning och garage för sammanlagt 65 bilar; mindre motionssal med bastu; barnträdgård och samlingssal för 80 personer; pensionärshem samt två större livsmedelsbutiker.

Vinkelhusen är uppförda i betonghålstén med bjälklag av betong, övriga hus i 25 cm Ytong. Byggnadskostnaden har varit 75:56 kr pr m³ inklusive administration och utvändig planering.

De sista fem åren, under vilka detta arbete pågått, har inom stadsplanerandet varit fulla av experimentlusta — och kanske också vända. Man är genomtrött på de schematiska, fria lamellhusen, och pågående tävlingar pekar mer och mer mot de på trettioalet förkättrade slutna kvarteren. När man gör en visit i våra småstäder och först via en trist modern randbebyggelse når den gamla trivsamma stadskärnan, frågar man sig vad vi egentligen gjort till människornas fromma under dessa tjugo år. Vi har löpt cirkeln runt. På trettioalet hävdade vi med fanatisk ensidighet schemats och logikens skönhet och det absoluta kravet på sol och nonchalerade alla de nödvändiga värden som rytm och omväxling ger. Gentemot bebyggelsen före trettioalet har vi nu att arbeta med väsentligt större byggnadsenheter. Detta förlöder oss kanske att acceptera en viss monoton. Men är det nödvändigt? Den oförstörde lekmannen finner det mesta av de senaste tjugo årens hyreshusbebyggelse urtrist och tror att det måste vara så. Den enda hjälpen ur dilemmat är enligt min mening att tillfälle beredes oss att öka vårt arbete på såväl stadsplanen som husen i detalj i proportion till enheternas ansvällning. För denna synpunkt tror jag det skulle finnas förståelse hos våra nuvarande bygg-

Vinterbild.

Motsstående sida: Exteriör av husen kring plaskdammen samt infällt delplan. Skala 1:400.

Nedan: Situationsplan. Skala 1:3 000.

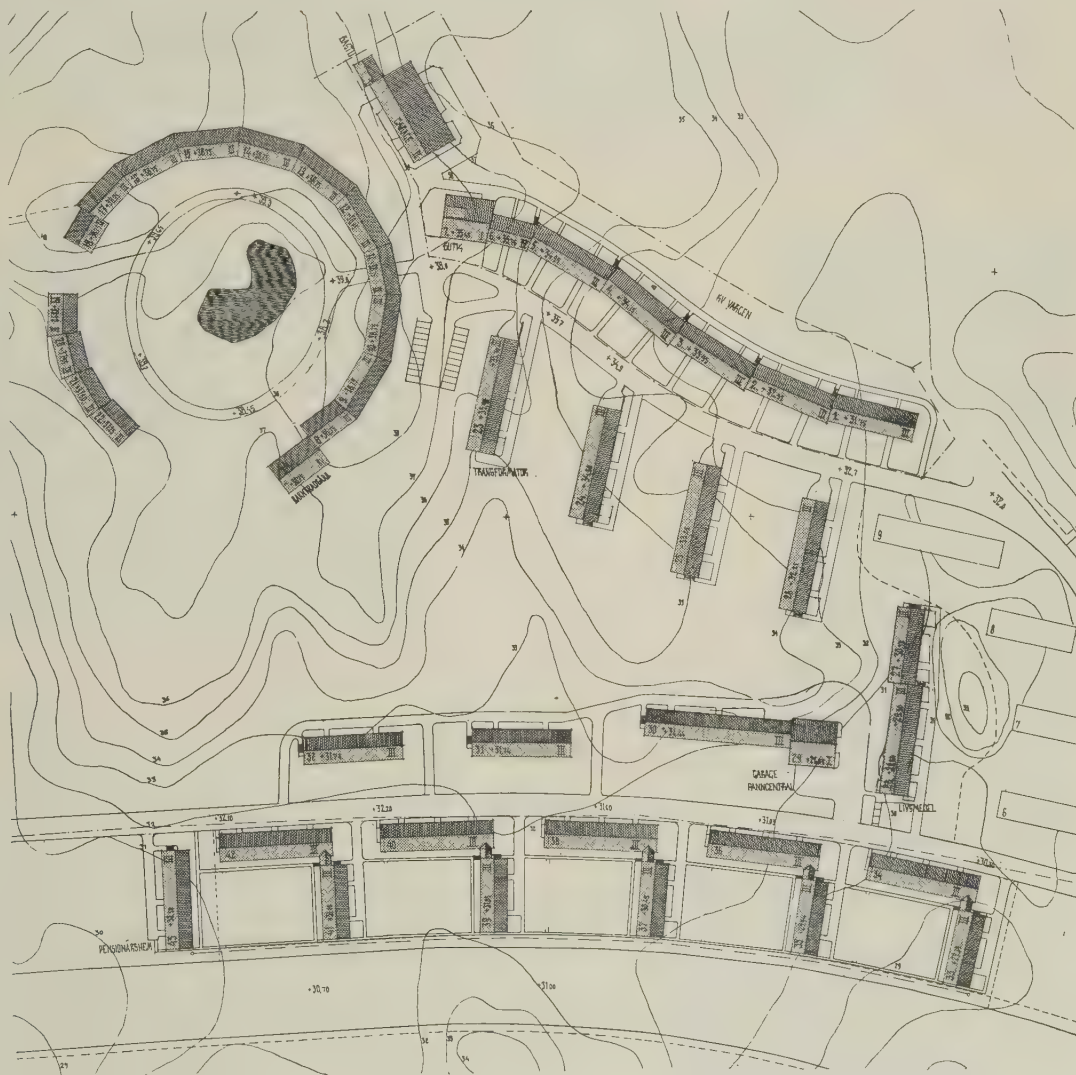

Foto: Sundahl.

»Vardags», skulptur till plaskdammsanläggningen. (Skiss)
Foto: Y. Andersson.

herrar, som genom propaganda och kanske först och främst genom att i konkreta fall se vår strävan kan få upp blicken för detta betydelsefulla faktum.

Den konstnärliga utsmyckningen består av två keramikmosaiker av Göran Strååt, en liggande faun i valvet till »Rundeln» och »Tuppen» utanför barnträdgården. I »Rundeln» är en plaskdamm under utförande, där Mimer och staden gemensamt lämnat skulptör Yngve Andersson

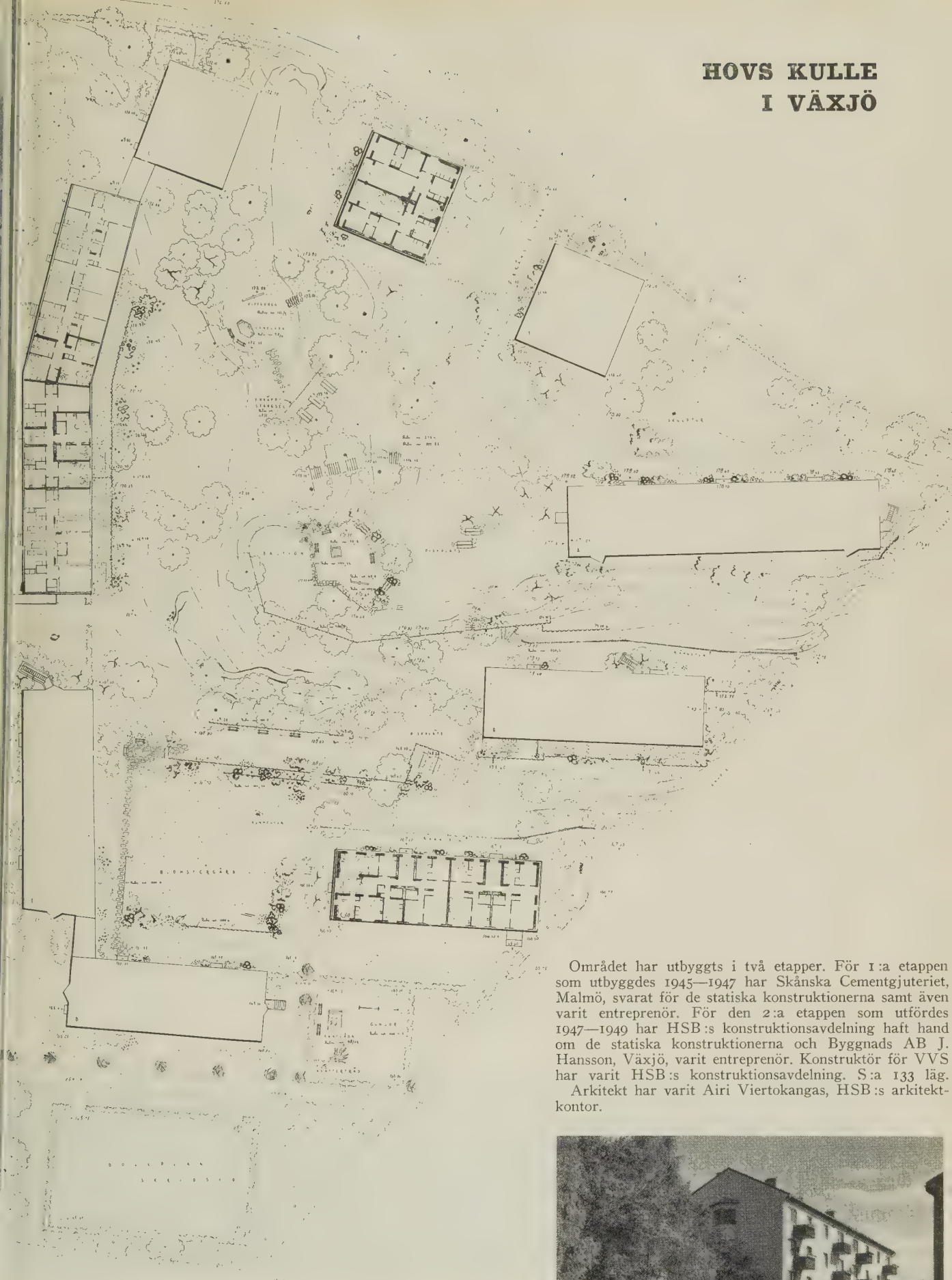
Tupp och groda i mosaik på fasaden till barnträdgården.
Foto: Larsson, Fotocentralen, Västerås.

uppdraget att i stor skala utföra sin skulpturgrupp »Vardags».

Stadsplanens och husens utformning har i stort sett utarbetats av arkitekt Dag Efvergren och undertecknad med arkitekt Dag Åberg som medarbetare. I övrigt har den senare jämte ingenjörerna Arne Åkerstedt och Harry Janzon genomfört byggnadshandlingar och de omfattande entreprenadhandlingarna. Byggnadskonstruktör har varit Kadesjös Ingenjörbyrå, Västerås. VVS-konstruktör var konsulterande ingenjör Martin Nyman, Stockholm. Elkonstruktör har varit ingenjör Gunnar Bodlund, Västerås. Entreprenörer för de fyra etapperna har varit Byggnadsfirman Anders Diös, Västerås, Eskilstuna Fackföreningars Byggnadsproduktion, Västerås Fackföreningars Byggnadsproduktion samt Byggnadsfirman NKB, Stockholm.

Nils Tesch

HOVS KULLE I VÄXJÖ

Området har utbyggts i två etapper. För 1:a etappen som utbyggdes 1945—1947 har Skånska Cementgjuteriet, Malmö, svarat för de statiska konstruktionerna samt även varit entreprenör. För den 2:a etappen som utfördes 1947—1949 har HSB:s konstruktionsavdelning haft hand om de statiska konstruktionerna och Byggnads AB J. Hansson, Växjö, varit entreprenör. Konstruktör för VVS har varit HSB:s konstruktionsavdelning. S:a 133 läg. Arkitekt har varit Airi Viertokangas, HSB:s arkitektkontor.

Situationsplan med våningsplaner infällda i ett par av husen. Skala 1: 800.
Exteriör av vinkelhuset. Foto: Norberg.

KÄRRTORPSOMRÅDET I STOCKHOLM

Stadsdelen Kärrtorp i östra Enskede har omkring 8000 invånare, varav nära hälften i här redovisade bostadsgrupp med samhällscentrum. Detta har i vissa avseenden dimensionerats för 25 000 människor, motsvarande ett beräknat influensområde efter utbyggnad av närliggande områden och framdragning av tunnelbane-grenen Johanneshov—Bagarmossen via Hammarby, Björkhagen och Kärrtorp.

Den ursprungliga stadsplanen innehöll ett intensivutnyttjat höghusområde, som undantagits från fastställelse. Då meningen var, att exploateringstalet för detta parti skulle sänkas men bibehållas för området i dess helhet, blev projektörens uppgift att framlägga ett ändringsförslag för hela bebyggelsen. Därvid kunde hänsyn tagas till detaljlösningar, som under arbetets gång framkommit. Den slutliga stadsplanen kan betraktas som en kompromiss mellan stadsplanekontorets och författarens idéer.

Karaktistiskt för planen är de långa, brutna smalhuskroppar, som likt en ringmur begränsar området. Bebyggelsen består övervägande av 3-vån. smalhus. Närmast torget ligger fyra 7-vån. punkthus, som sammanbyggs i bottenplanet med envånings butikslängor, och ett som kollektivhus planerat höghus i 12 våningar.

Det samhällscentrum som planerats i anslutning till torget har som vanligt ej kunnat utbyggas i sin helhet. Således återstår medborgarhus och restaurant, samt en byggnad för kontor, småindustri och hantverk. I övrigt saknas skolor, daghem och vissa butiker. I avvaktan på möjligheten att realisera ovanstående har de mest aktuella behoven, såsom skollokaler, bibliotek, mödravårdscentral, distriktsläkarmottagning samt vissa fritidsutrymmen tillgodosetts inom bostadsfastigheterna.

För samtliga byggnader finns värmecentral, belägen på »ringmurens» ytersida. I samma byggnad ligger centraltvättstuga (självtvätt), tillsyningsmannens expedition, samt — i ett övre plan — 32 garage, vilket är en tredjedel av totala antalet.

Lägenheterna fördelar sig på följande sätt:

Lägenhetstyp	Antal i smalhus	Antal i punkthus	Summa antal	%	Medel-yta m ²
Enkelrum	48	46	94	10,8	26,64
Ett rum och kök	7	—	7	0,8	41,36
Två rum och kök	228	104	332	38,2	59,15
Tre rum och kök	308	50	358	41,2	69,78
Fyra rum och kök	56	—	56	6,5	84,36
Fem rum och kök	18	4	22	2,5	117,87
Summa	665	204	869	100,0	62,93

Enkelrummen i smalhus kan efter halvering sammanslås med intilliggande 3 rk. Fyra målarateljéer med bostad om vardera 73 m² redovisas som 2 rk smalhus.

Som kommentar till smalhusplanerna kan nämnas att samtliga, även de som icke visas här, systematiserats mycket långt med avseende på planlösning och konstruktioner.

Sammanhanget mellan olika lägenhetsplaner torde framgå vid jämförelse mellan de reproducerade typerna.

De statiska konstruktionerna har ett för alla typer identiskt system, med hjärtväggen ersatt av pelare i husets mittlinje och bjälklagen utformade med uppåtvända balkstrimlor.

Vatten- och avloppsstammar har ett gemensamt rörschakt per lägenhet, även där separat toaletttrum finnes. Schaktets planläge innebär, att ljudstörningar från sanitära installationer icke berör sov- och vardagsrum.

Mekanisk ventilation finns i samtliga hus; i låghusen medelst en propellerfläkt per trapphus, i höghusen enligt s. k. kontrollventilsystem.

Byggnadskostnaderna uppgår till följande belopp:

Byggnadsarbeten	16 483 500
Målning inkl. tapeter	1 510 500
Värme-, gas- och sanitetsinstallation	3 921 500
El. installation	1 089 000
Kylskåp	285 500
Hissar med maskineri	115 000
Värmemättningsinstallationer	101 000
Installation i tvättstugor	115 500
Butiksinredningar	290 000
Planerings- och planeringsarbeten	220 500
Räntor och kreditivkostnader	491 000
Reserv för garantireparationer	40 000
Arkitekt-, konstruktörs- och kontrollantarvoden	363 000
Byggherrens och byggmästarens administrationskostnader	350 000
	25 376 000

Produktionskostnaden motsvara per m³ byggnadsvolym kr 91:74.

Bostadshyran exkl. bränslekostnad blir per m² lägyta kr 26:61.

Bebyggelsen har projekterats och uppförts i egen regi av AB Svenska Bostäder, som även förvaltar fastigheterna. Projekteringen började i februari 1948 och byggnadsarbetet i november samma år. I början av 1951 hade samtliga bostadshus fullbordats.

Bolaget leddes av Albert Aronson. Projekteringen skötte undertecknad, närmast biträdd av Karl Asplind, Sverker Feuk, Erik Thelaus och Ralph Wikner. Produktionschef var Arvid Åström, arbetschef Sture Ericson.

Byggnadskonstruktionerna gjordes av Sven Tyrén, värme-ventilations- och sanitetstekniska av Jacob Hellström. ASEA gjorde elektrotekniska konstruktioner. Tomtmärken planerades av Walter Bauer i samråd med undertecknad.

Hj. Klemming

Ursprunglig stadsplan.

Svenska Bostäders stadsplane-förslag. Skala 1 : 8 000.

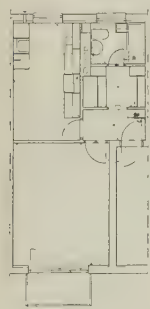
Från torget.

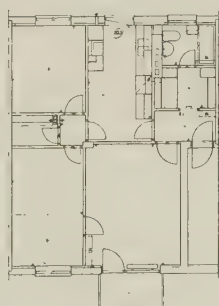
Fotos: Sundahl.

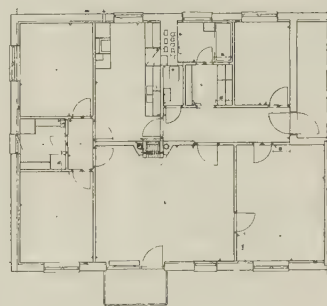
Smalkusplaner. Skala 1 : 300.

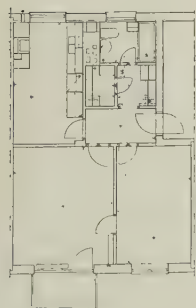
1 rk.

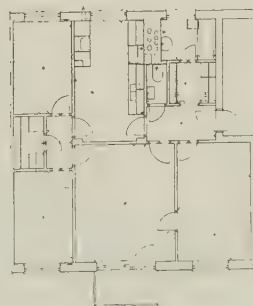
3 rk.

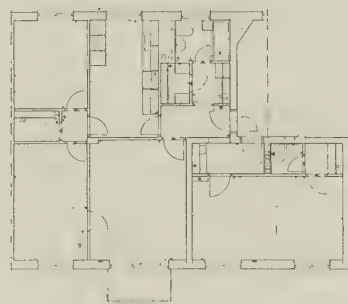
5 rk.

2 rk.

4 rk.

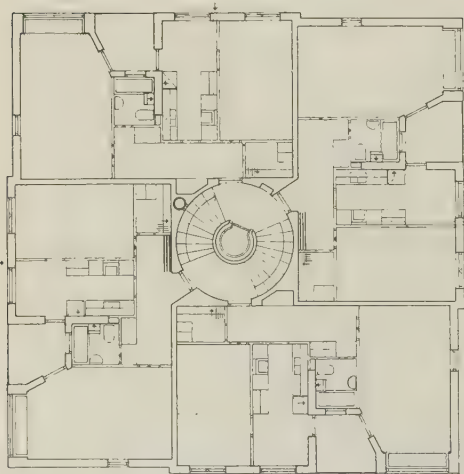
3 rk.

Enkelrum.

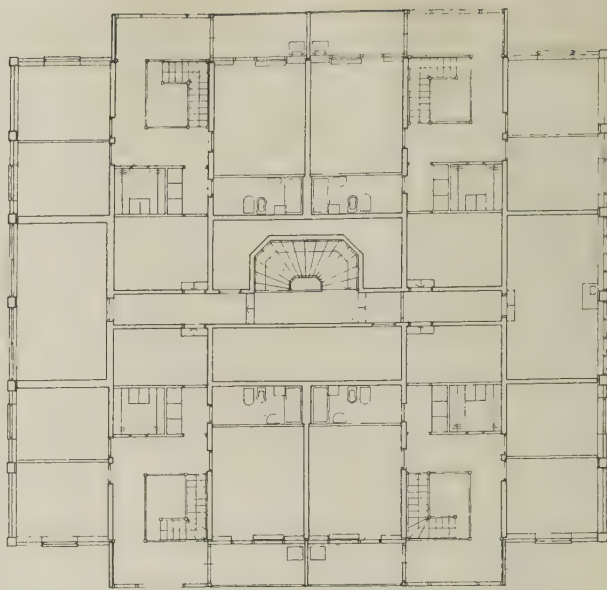

Höghuset sett från 7-våningshuset.

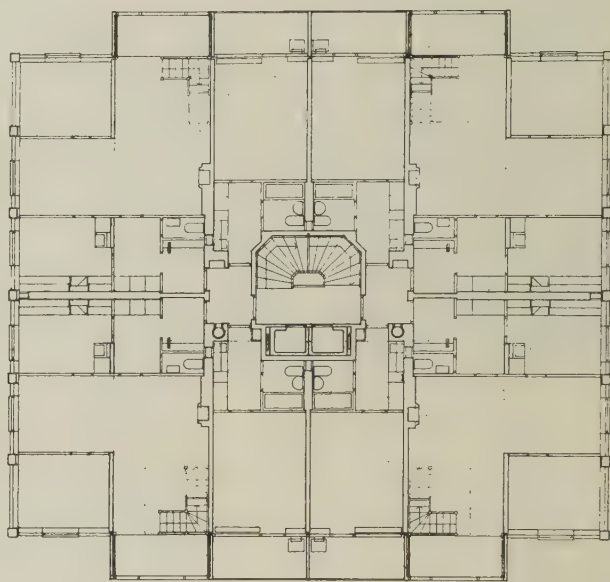
Motstående sida: Närbild av höghuset.

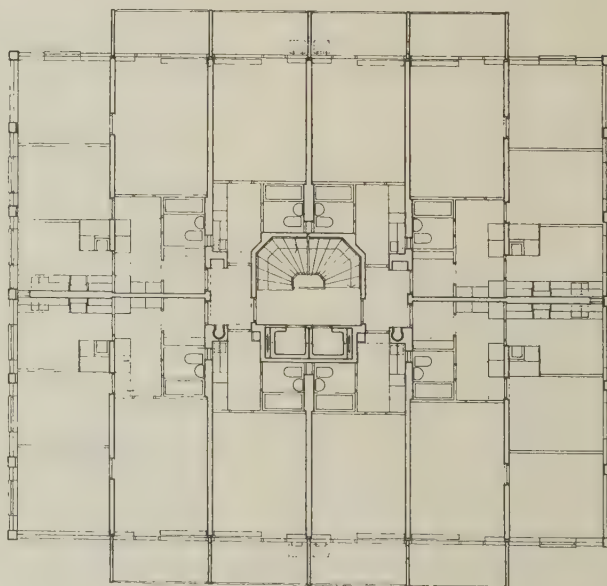
7-våningshus. Våningsplan. Skala 1 : 300.

12 tr.

11 tr.

Höghuset.

Våningsplan 1—10 tr.

HÄSTHAGEN I GUSTAVSBERG

När Kooperativa Förbundet 1937 övertog Gustavsberg förlades till en början de nya bostäderna i friliggande enfamiljshus och radhus. Sedan 1945 har vid sidan av dessa typer byggts hyreshus, som i stort sett koncentrerats till det s. k. Hästhagen. Fullt utbyggt kommer detta område att rymma ca 3 000 boende i hyreshus av varierande typer. Hästhagen är ett skogbevuxet område öster om det gamla samhället med omväxlande berg och planmark. De hustyper som nu byggs är lamellhus i 2 och 3 våningar, punkthus i 3 och 4 våningar samt två typer av radhus.

Där Hästhagen i väster gränsar mot gamla enfamiljshus finns en långsträckt dalgång där man byggt en serie punkthus. Varje punkthus innehåller halvtrappvis två lägenheter i varje plan och hälften av byggnadskroppen är ställd på pelare varigenom man delvis kunnat bevara den fria sikten genom dalgången under byggnaderna. Beträffande det här visade punkthuset, fanns inget skäl för en sådan anordning, varför hela byggnadskroppen är neddragen till mark. I det nu utbyggda områdets mittparti har byggts 2-vånings lamellhus med 2 familjelägenheter och en mellanliggande dubbel i varje plan samt 3-vånings punkthus med 3 familjelägenheter och ett enkelrum i varje plan. De östra hyreshuslängorna är normala lamellhus med 2 familjelägenheter och 2 mellanliggande enkelrum i varje plan. Slutligen finns längst i norr två block 3-vånings »saxade» lamellhus med 3 familjelägenheter i varje plan. Förskjutningen i plan av lamellhuskropparna (»saxningen») är betingad dels av topografin, dels av en önskan att få mera dagsljusbelysning i lägenheterna.

I stor utsträckning har hyreshusplanerna med 2-rums-

lägenheter ordnats så att mellanliggande enkelrum eller dubletter, där så blir behövligt, kan användas till utökning av lägenheterna med ett rum. De relativt många enkelrummen och dubletterna är tills vidare behövliga för det stora antalet ogifta män och kvinnor som arbetar inom företaget.

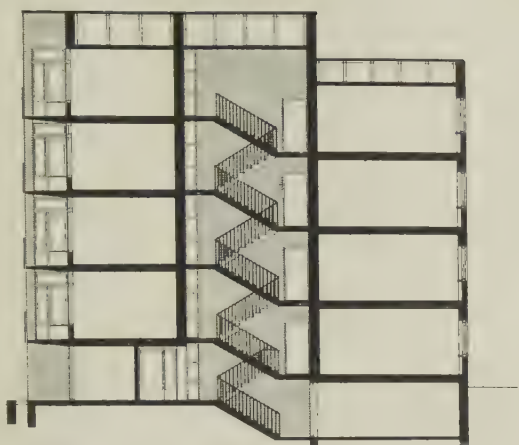
Det senaste tillskottet av bostäder inom Hästhagen består av 20 radhuslägenheter fördelade på tre längor i sydöstra delen av det nu bebyggda området. En långa innehåller 7 familjelägenheter med 4 rum och kök: 2 rum i övervåningen och 2 rum i undervåningen. De båda andra längorna har en familjelägenhet om tre rum och kök i övervåningen samt 2 enkelrum för uthyrning till ogifta i undervåningen. De sistnämnda rummen kan vid behov tilläggas den ovanpåliggande familjelägenheten.

Eftersom bostadsområdet Hästhagen till största delen består av skogbevuxen mark utan större öppna områden håller man för närvarande på att i samband med pågående utbyggnad söka få fram en relativt stor öppen ängsmark.

Det stora problemet i Gustavsberg, liksom i många andra industrisamhällen, är att det saknas ett samhällscentrum. Efter mer än tio års studier av detta problem har man nu kommit så långt att planerna för Centrum är något så när klara. Kommunsammanslagningen Gustavsberg—Ingarö gör det ännu mera aktuellt med en hel del lokaler i Centrum. Man planerar där i första hand kommunala förvaltningslokaler, varuhus för Konsum, samlings-salar, bibliotek, studierum och även lokaler för post, telegraf, telefon samt andra expeditions- och butiksutrymmen.

Olof Thunström

Vinjetten: Exteriör av punkthus. Foto: Rosenberg.

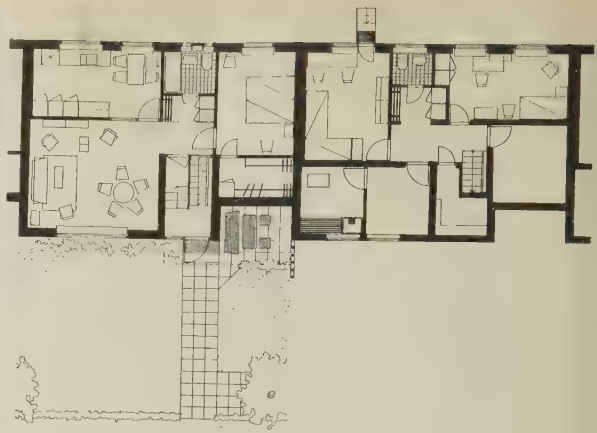
Ovan: Plan av punkthus.
T. v.: Sektion. Skala 1 : 300.
Nedan: Exteriör av hyreshus.

Foto: Rosenberg.

Situationsplan. Skala 1 : 3 000.

Typplan hus C. Skala 1 : 300.

Typplan hus 1 A och 2 A. Skala 1 : 300.

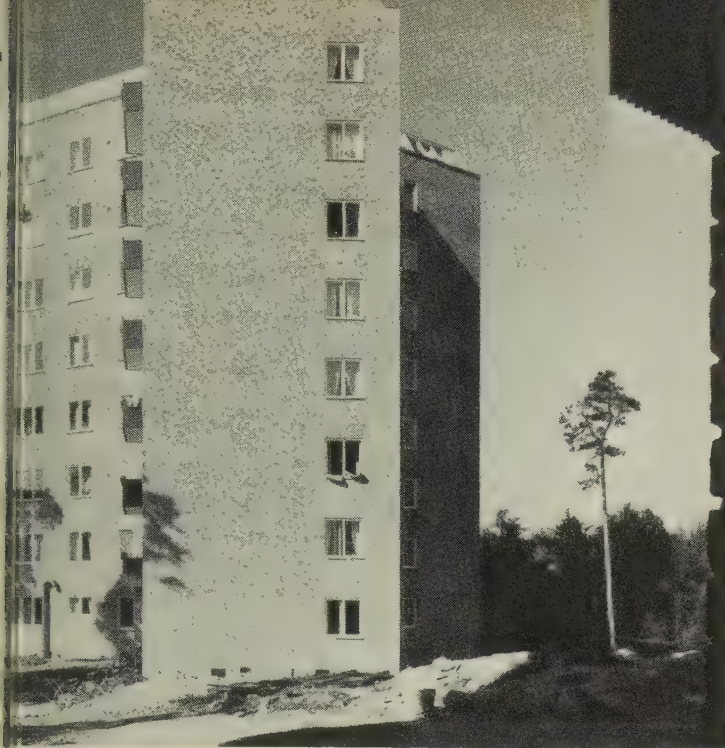

Modellfoto av centrum.
Nedan: Fasadstudie av kontorshus m. m. Skala 1 : 800.

Hyreshuset under byggnad.

VÄSTERTORP 2 I STOCKHOLM

I den sydvästra delen av Västertorp utgör kvarteren Vasaloppet, Barisen, Störtloppet, Kälkbacken samt Glanskisen ett bostadsområde, inom vilket större delen av fastigheterna uppförts och förvaltas av AB Stockholmshem.

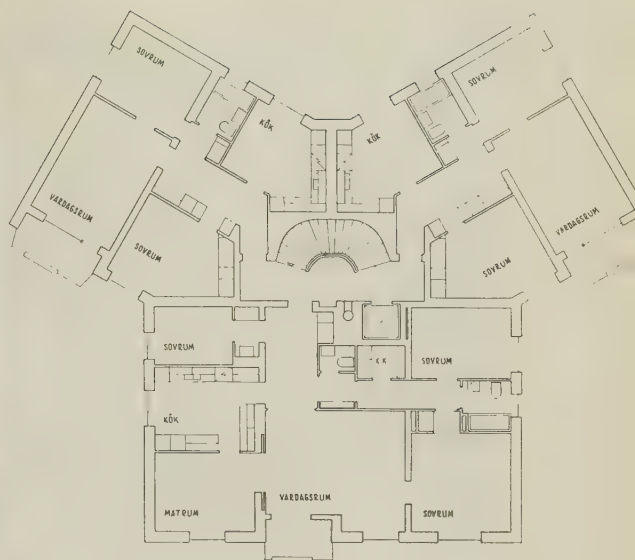
I den rika floran av hustyper i Västertorp utgör måhända de höga stjärnhusen de intressantaste, i varje fall de nyaste. Dessa hus är ett slags »upplösta» punkthus och såtillvida lika dem, att de i regel innehåller fyra lägenheter per trapplan. Planerna avviker emellertid från punkthusets genom den bättre orientering lägenheterna erhåller. Även byggnadens inre delar blir bättre dagsljusbelysta än vid det vanliga punkthuset. Planer med ljusa badrum eller ljus trappa låter sig sålunda med fördel ordna. Det höga stjärnhuset har också vissa estetiska fördelar — det erhåller en förstärkt vertikalverkan som är ganska välgörande och ger större utrymme åt växlande skuggor och dagar.

Byggnaderna i kv. Glanskisen inrymmer lägenheter med 2-3-5-rum och kök. Av de övre lägenheterna är några utförda i två plan med ateljéer i vindsvåningarna. I ett av husen finns en charkuteri- och självbetjäningbutik.

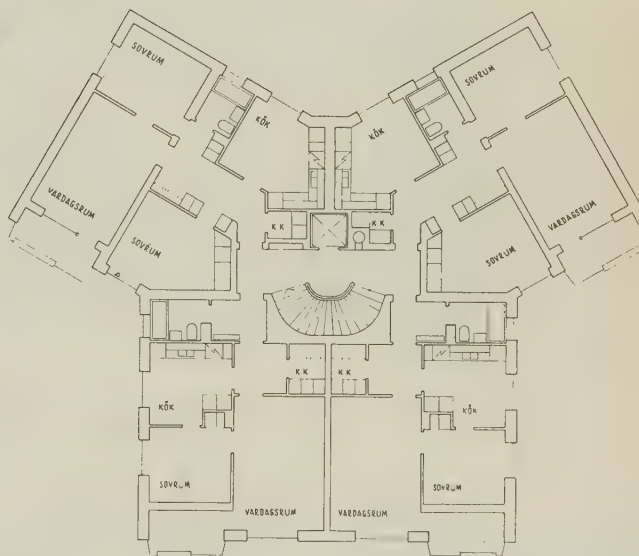
Byggnaderna uppfördes åren 1950—1951.

Byggnadskonstruktioner: Fastighetskontorets husbyggnadsavdelning. VVS-konstruktör: Prenell & Larsson, Ingenjörssbyrå. El-konstruktör: Fastighetskontorets husbyggnadsavdelning. Trädgårdsarkitekt: Trädgårdsarkitekterna Hermelin och Wedborn. Byggnadsledning och kontroll: Fastighetskontorets husbyggnadsavdelning. Byggnadsentreprenör: Henry Weimers Byggnads AB.

Arkitekter har varit Nils Sterner och Gösta Wallén, Fastighetskontorets husbyggnadsavdelning.

Typplaner. Skala 1 : 300.

Fotos: Sundahl.

HÖKARÄNGEN I STOCKHOLM

Hus A—Z kring Tobaksvägen. Detta område innehåller utom bostadshus (620 läg.) panncentral för ca 1800 lägenheter, centraltvättstuga, barndaghem och hem för ogifta mödrar, livsmedelsbutiker och lokaler för hantverk och småindustri samt ca 40 garage i källare.

Hus KA, KB, KC och KD inom hörnet Fagersjövägen—Pepparvägen. 82 lägenheter jämte butiker i anslutning till intilliggande centrum samt 7 st. garage i särskild byggnad.

Hökarängens centrum mellan Fagersjövägen, Sirapsvägen och tunnelbanan. Centrum består av ett höghus i 9 vån., biograf i särskild byggnad, 3 st. 34 m långa och ett 68 m långt hus i 3 vån., 12 m breda, ett punkthus i 4 vån. samt en ungdomsgård.

Samtliga hus har butiker eller sociala inrättningar i bottenvåningen. Sålunda finns: mjölkbutik, självbetjäningsbutik för specier och kött, modist, bank, post, järn, färg, herr-, dam- och barneklipping, stadsbuds kontor, herr- och damfrisör, sport och cyklar, fotoateljé, strumpor, böcker och papper, möbler, radio, frukt och grönsaker samt lädervaror. I de hus som skall igångsättas nu hösten 1951 finns lokaler för psykisk rådgivning (barn), barnavårdscentral, fattigvård, nykterhetsnämnd, konditori, bilförsäljning samt två mindre butiker som ännu ej är uthyrda. En ungdomsgård är planerad i ett 3:e utbyggnadsstadium, och får — väl liksom biografen — vänta några år.

Vinjetten: Hus Q och R med butiker i bottenvån. Foto: Rosenberg.

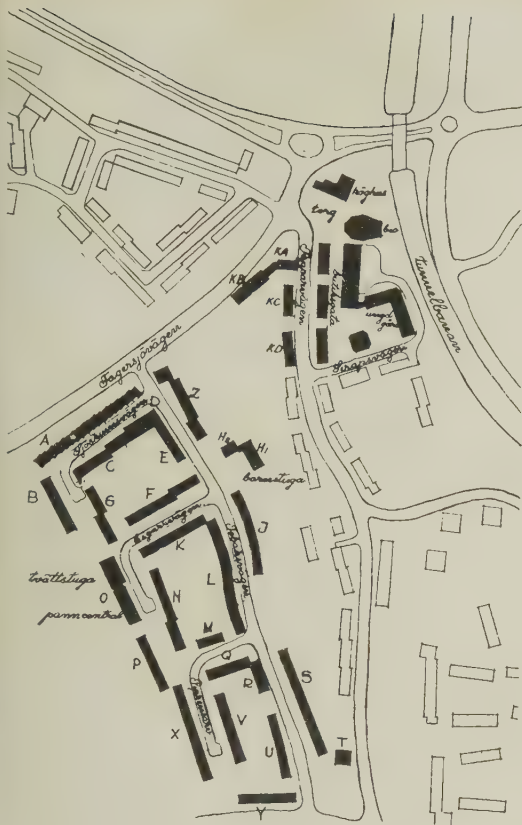
Till centrumområdet har arkitekten uppgjort stadsplanen vilken i stora drag kan sägas bestå av en butiksgata som mynnar ut i en torgplats. Butiksgatan har ej körtrafik och kan ej ha det, eftersom endast trappförbindelser — »åsnestigar» — finnas till torgplatsen och Pepparvägen. Varutillförseln till butikerna sker från andra sidan husen från butiksgatan räknat. På grund av terrängens lutning och diverse trappanordningar kan varorna föras direkt in i källarvåningens lagerrum.

Torgplatsen öppnar sig mot väster mot den övriga bebyggelsen och butiksgatan har de två breda trappförbindelserna med Pepparvägen för att man lätt skall hitta in i det relativt slutna rum, som butiksgatan bildar. Från tunnelbanehallplatsens norra trappa kommer man in på torgplatsen och ser då hela butiksgatan.

Höghuset på torgplatsen i butiksgatans mittaxel var av arkitekten planerat 4 våningar högre. Tyvärr fick det ej lov att vara så högt.

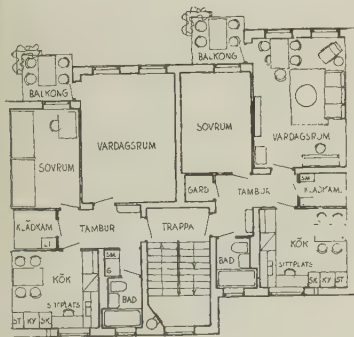
Stadsplanen för området kring Tobaksvägen är uppgjord av stadsplanekontoret och endast smärre ändringar har gjorts av arkitekten (ex. sick-sack linjen på hus A). Med anledning av den tydligt eftersträfvade gårdsbildningen på detta område, kan jag ej underlåta att uttala min förkärlek för de gårdar, som har gatan med entréer till husen inne på själva gården, så att de lekande barnen får lagom mycket trafik att titta på och ej behöver lämna gården för att beblanda sig med den både genomgående och lokala trafik, som lockar på gatorna utanför.

David Helldén

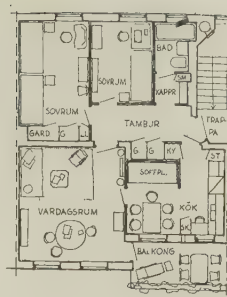
Situationsplan. Skala 1 : 8 000.

Hus A—N: Byggnadskonstr.: Huskonstruktionsbyrån, VVS: AB J. M. Lundholm, Byggmäst.: Beck—Strandberg. Hus O: Byggnadskonstr.: Husbyggnadsavd., VVS: Rörtekniska byrån, Byggmäst.: Bengtsson & Nilsson. Hus P—Y: Byggnadskonstr.: Ing. K. Mattsson, VVS: Rudkrans—Jarne, Byggmäst.: Henry Weimer. Hus Ka—Kd och Z: Byggnadskonstr.: Huskonstruktionsbyrån, VVS: Rudkrans—Jarne, Byggmäst.: Beck—Strandberg. Centrum 1: Byggnadskonstr.: Hedmans konstr._byrå, VVS: Elis Runefelt Ing.byrå, Byggmäst.: Henry Weimer.

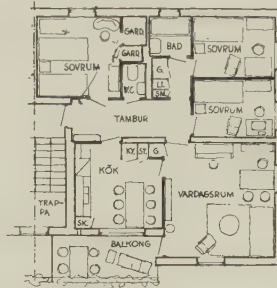

Hus A: Kv. Sjöskumspånen. 2 rk. ca 52 m². Skala 1 : 300.

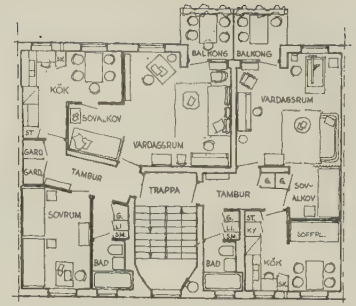
Exteriör av hus A (sick-sack-huset), balkongsidan. Fasad mot sydost. Foto: Rosenberg.

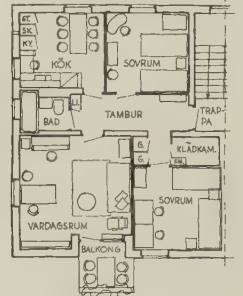
Hus D: 3 rk. Samband vardagsrum—kök. Stor balkong.

Hus G: 4 rk. 73 m². Skala 1 : 300.

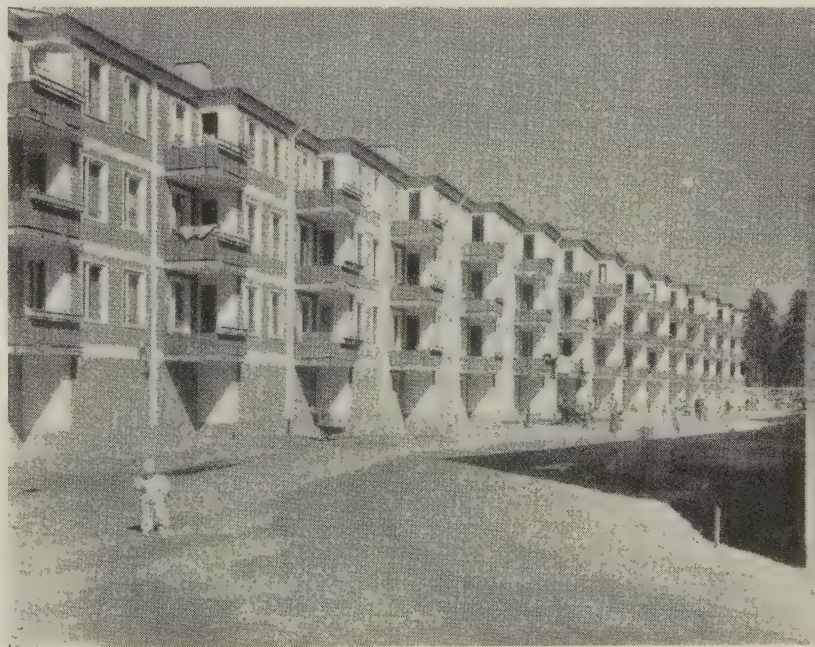

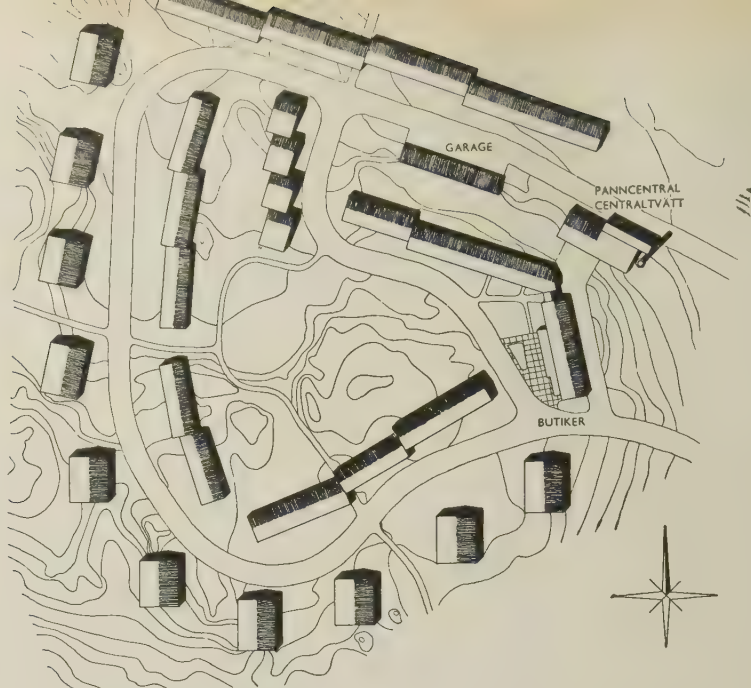
Hus C: Försök att få avskilda sovplatser med direkt ingång från tambur.

Hus E: 3 rk. 65 m². Köket förlagt till hushörn med fönster till både arbetsplats och matplats.

Hökarängens centrum. Interiörperspektiv av enkelrum i hus A. Matvrå innanför kokvrå med glas i kokvråns vägg jämte liten lucka.

HÖKARÄNGEN 5, STOCKHOLM

Området är bebyggt med trevånings lamellhus, samt tre- och fyrvånings punkthus. Värmecentral och tvätt är inrymda i en särskild byggnad. En garagebyggnad till vilken byggnadstillstånd ännu inte lämnats, tillkommer senare.

Husen är grupperade kring Hauptvägen, som går i en slinga genom området. Punkthusen ligger i en yttre ring och förmedlar kontakten mellan gatan och det kringliggande parkområdet, under det att lekplatsen i områdets centrum skyddas av en inre ring lamellhus.

Området innehåller 415 lägenheter. Nedanstående tabell visar lägenhetsstorlekarna och lägenhetsfördelningen:

Lägenhetstyp	Yta i m ²	Antal	%
1 rum och kokskåp	25,8	2 st	0,49
1 rum och kokvrå	26,2	19 st	4,57
1 rum och kök	42,1	35 st	8,44
2 rum och kök	50,1—61,1	230 st	55,46
3 rum och kök	63,1—65,3	106 st	25,51
4 rum och kök	104,2	16 st	3,85
1 rum och kök med ateljé	65,5—77,5	7 st	1,68
		415 st	100,00

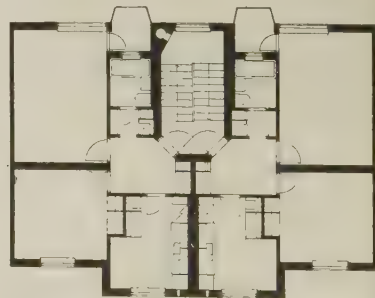
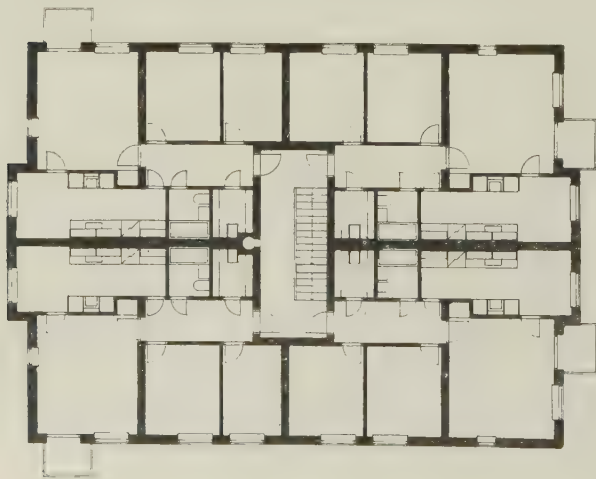
I suterrängvåningarna finns en del lokaler, som disponeras för småindustrier, hantverk, barndaghem och skoländamål, samt garage. En självbetjäningsbutik för

livsmedel och fyra andra butiker finns också inom området.

Vid färgsättningen av fasaderna har vi samarbetat med konstnären Olle Bonniér. Vår strävan har varit att ge området en omväxlande och trivsamt karaktär. Den yttre ringen som delvis är uppförd i fasadtegel, har hållits i en gul ton, under det att husen i den inre ringen i stort sett fått behålla sin kalkputs ofärgad. Fönstren och även balkongerna på ett och samma hus, har ofta målats i olika färger. Det är givetvis relativt svårt att från skisser i skala 1:100 avgöra vilken effekt en sådan färgsättning kommer att få i verkligheten, om man inte har tidigare erfarenheter att bygga på.

Byggnaderna är uppförda åren 1949—1950. Byggherre och förvaltare är AB Stockholms hem. Verkställande organ för uppförandet var Fastighetskontorets Husbyggnadsavdelning. Entreprenör Byggnadsfirman Carl Barton. Kontrollanter Andreas H. Mases och Knut Hartman. Statiska konstruktioner har utförts av Kooperativa Förbundets Arkitektkontor, konstruktionsavdelningen. Konstruktör för värme och sanitet har varit Elis Runefelts ingenjörbyrå. El-konstruktioner har uppgjorts av Fastighetskontorets Husbyggnadsavdelning. Trädgårdsanläggningar har utförts av trädgårdsarkitekterna S. Hermelin och I. Wedborn.

Arkitekter har varit Ancker, Gate, Lindegren och närmaste medhjälpare på kontoret arkitekt Richard Vertes.

Vinjetten: Situationsplan. Skala 1:3000.

T. v.: Punkthusplan. Skala 1:300.

T. h.: Lamellhusplan. Skala 1:300.

Foto: Rosenberg.

Exteriör av höghus.
Foto: I. Holm.

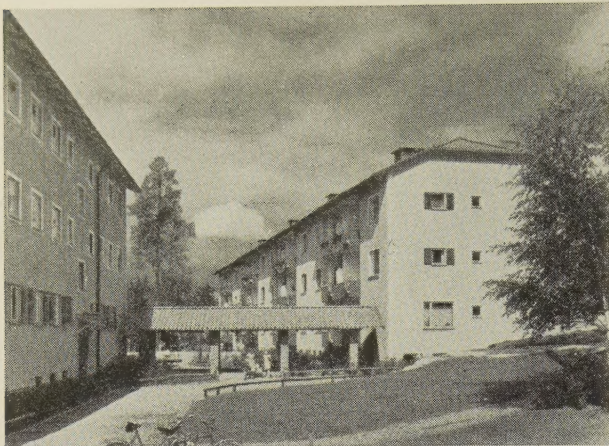
VÄSTERTORP 1, STOCKHOLM

Den del, som undertecknad projekterat är belägen inom kvarteren Vasaloppet, Barisen och Störtloppet, vilka kvarter tillsammans med de söder om spårvägen belägna Glanskisen och Källbacken bildar AB Stockholmshems bostadsområde i Västertorp. Bostäderna i de senare kvarteren har projekterats av Fastighetskontoret. Den fastställda stadsplanen har följts med undantag för Kv. Vasaloppet där stadsplanen ändrats med hänsyn till planeringen. Kvarteren Vasaloppet och Barisen är belägna inom ett relativt lågt barrskogsbevuxet område och bebyggda med trevåningshus medan däremot kvarteret Störtloppet, där marken utgöres av berg med ringa vegetation bebyggs med åtta- resp. nio våningshus samt intill centrum med ett fyra vånings butikshus. Inom kvar-

teret Störtloppet har även placerats pann- och tvättcentral för samtliga av AB Stockholmshem uppförda fastigheter inom Västertorp. Denna panncentral förser även den intilliggande skolan samt centrumhusen med värme och varmvatten. Området rymmer 436 lägenheter varierande från enkelrum till fyra rum och kök.

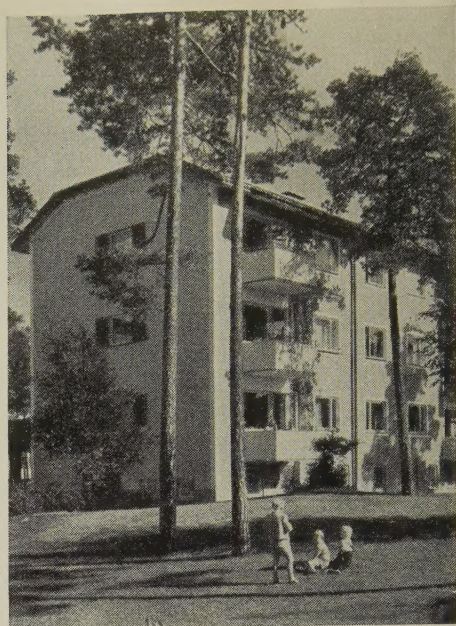
Byggnadskonstruktör: Nordgårds Ingenjörbyrå. VVS-konstruktör: Rörtekniska Byrån AB. El-konstruktör: Fastighetskontorets husbyggnadsavdelning. Trädgårdsarkitekt: Trädgårdsarkitekterna Anjou och Bauer. Byggnadsledning och kontroll: Fastighetskontorets husbyggnadsavdelning. Byggnadsentreprenörer: Byggnadsfirma Carl Barton, Henry Weimer Byggnads AB och Byggnadsfirman Nils Nessen.

Ernst Grönvall

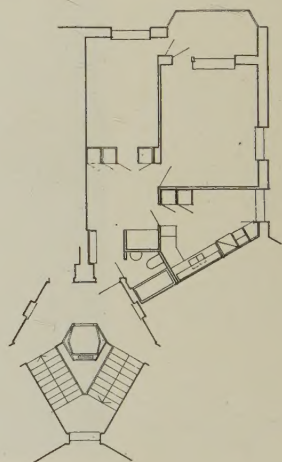

Exteriör av smalhus.

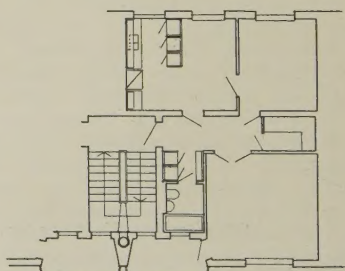
Balkonger på smalhusen.

Fotos: I. Holm.

Lägenhetsplan 2 rk i höghus. Skala 1 : 300.

*Smalhus 10 m bredd. 2 rk + matrum.
Skala 1 : 300.*